Stockholm, 19 juni 2025

Finansdepartementet
103 33 Stockholm
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss av promemorian Utlämnande av uppgifter ur registret över verkliga huvudmän (Fi2025/00707)

Transparency International Sverige (TI Sverige) har uppmärksammat att promemorian Utlämnande av uppgifter ur registret över verkliga huvudmän är på remiss.

Som nämns i promemorian så är syftet med registret över verkliga huvudmän att öka transparensen och därigenom motverka att företag används för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Till det kommer att kunskapen om vem som är verklig huvudman är en grundläggande komponent i arbetet mot korruption.

Ett stort riskområde för korruption är offentliga upphandlingar. Övergripande konstaterar TI Sverige att de föreslagna författningsändringarna kan innebära att det blir svårare att kontrollera och följa upp leverantörer. Det kan i sin tur hindra ett effektivt arbete mot korruption och möjligheten att stänga ute kriminella aktörer från offentliga upphandlingar.

Berättigat intresse att ta del av uppgifter ur registret

Våra kommentarer riktar främst in sig på personer och organisationer som ska anses ha ett berättigat intresse av uppgifterna i registret. Vi noterar särskilt att organisationer i det civila samhället som har anknytning till förebyggande eller bekämpning av penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism ska ha ett sådant berättigat intresse. TI Sverige är just en sådan organisation.

Föreslagen procedur för begäran om uppgifter med hänvisning till ett berättigat intresse

Enligt de föreslagna författningsändringarna ska Bolagsverket, när man får in en begäran om uppgifter elektroniskt med hänvisning till ett berättigat intresse, skyndsamt meddela beslut och senast tolv arbetsdagar från det att begäran kom in. Tidsfristen kan förlängas om sökanden har förelagts att komplettera sin ansökan eller ett stort antal förfrågningar kommer in som inte har kunnat förutses.

Om Bolagsverket beviljar begäran, ska myndigheten utfärda ett intyg om det berättigade intresset som är giltigt i tre år. Intyget ska ge rätt till att ta del av uppgifterna som intyget omfattar elektroniskt under giltighetstiden. En sådan begäran ska besvaras skyndsamt och senast sju arbetsdagar från det att begäran kom in.

Om vi jämför den föreslagna hanteringen av begäran om uppgifter ur registret över verkliga huvudmän med en begäran om att få en allmän handling så är det långt från rimligt att myndigheten ska få upp till tolv arbetsdagar på sig att lämna ut uppgiften. Det skulle bl.a. gå emot JO:s utlåtande om det s.k. skyndsamhetskravet.

Att därefter, efter att ett intyg om det berättigade intresset utfärdats av Bolagsverket, man varje gång behöver göra en ny separat begäran med ytterligare möjlig väntetid på sju arbetsdagar rimmar illa med Offentlighetsprincipen och det övergripande syftet med registret att öka transparensen. Vi är medvetna om att den möjligheten ges i direktivet, men eftersom det är minimikrav så bör det inte finnas hinder för Sverige att genomföra en lösning som lever upp till de krav som ställs i Tryckfrihetsförordningen 2:15 och 2:16.

Ur både ett resurs- och effektivitetsperspektiv, samt regeringens ambitioner på det digitala området, är förslaget inte heller i linje med regeringens nyligen beslutade digitaliserings-strategi. Enligt strategin är ett av målen att Sverige ska ha en offentlig förvaltning som förenklar och bidrar till minskad administration genom användarvänliga, säkra och trygga digitala tjänster som effektiviseras med hjälp av AI- och datadriven utveckling.

Vi har förståelse för, givet EU-domstolens och ur vår synpunkt olyckliga begränsande dom som styrt regleringen i det sjätte penningtvättsdirektivet, att det behöver ske en prövning av en persons eller organisations berättigade intresse. När det har skett och ett intyg har utfärdats, så bör dock den som har fått intyget ha möjlighet att direkt och online ta del av uppgifterna i registret, utan ytterligare prövning eller handläggning. Om det, undantagsvis, skulle finnas anledning att på något sätt begränsa det berättigade intresset kan det i stället ske genom att personen eller organisationen får en begränsad digital behörighet av vad man kan ta del av. Behörighetsnivån kan enkelt sättas genom unik inloggning genom ett digitalt certifikat, dock inte begränsat till BankID.

Korrekta uppgifter i registret över verkliga huvudmän

Genom en förordningsändring i april 2024 fick Bolagsverket ett tydligare uppdrag när det gäller att minska riskerna för att verkets rutiner utnyttjas för ekonomisk brottslighet samt ett tydligare uppdrag för att aktivt verka för att uppgifterna i registren är korrekta. Bolagsverkets möjligheter till kontrollåtgärder och samverkan med andra myndigheter förtydligades också.

Genom att processen kring ett berättigat intresse att ta del av uppgifter ur registret görs så komplicerad begränsas också möjligheten för Bolagsverket att få information från andra parter om felaktigheter i registret, t.ex. från myndigheter utanför EES och civilsamhälles-organisationer.

Ulrik Åshuvud
Generalsekreterare